

Univerzitní knihovna, Oulu, Finsko

Hana Zobačová

Vysoká škola ve finském městě Oulu byla vystavěna ve dvou vlnách: v průběhu šedesátých a sedmdesátých let vznikla hlavní část univerzitního kampusu, na konci let sedmdesátých a v průběhu osmdesátých let bylo univerzitní městečko Linnanma rozšířeno do dnešní podoby. A knihovní komplex je z velké části jeho součástí. Yliopistokeskuksen kirjasto se dělí na Humanistisen tiedekunnan ja kasvatustieteiden tiedekunnan kirjasto (jde opravdu o název jedné knihovny), Lääkeiteellisten tiedekunnan kirjasto, Biologian kirjasto a tak dále... Převedeno do srozumitelnější podoby: jednotlivých knihoven, lépe řečeno knihovních sekcí, nesoucích hlavičku univerzitní knihovny je zde hned několik. Vedle knihoven v rámci jednotlivých kateder a ústavů lze navštěvovat Hlavní knihovnu, Knihovnu humanitní a filozofické fakulty, Biologickou knihovnu, Fyzicko-matematickou knihovnu a Knihovnu mechanického inženýrství. Mimo univerzitní kampus, v centru města, pak lze využívat i Stavební knihovnu při fakultě architektury a Lékařskou knihovnu v areálu nemocnice. Ve 185 kilometru vzdáleném elokovaném univerzitním pracovišti existuje také jedna z knihovních částí, tzv. Kajaanin kirjasto.

Během týdne má hlavní knihovna otevřeno od devíti hodin do devatenácti hodin, v pátek je její provoz zkrácen o dvě hodiny. V sobotu lze knihovní služby využívat od desíti do sedmnácti hodin, v neděli je knihovna stejně jako celý komplex univerzity uzavřen. Tomuto výpůjčnímu času se víceméně podřizují i ostatní knihovny, které jsou kompletně pro všechny studenty univerzity zdarma.

Knihovny jsou vybaveny společnou unifikovanou databází, v níž je možno si knihy vyhledat, najít jejich umístění v knihovně, zjistit zda je kniha k dispozici a objednat si ji k zapůjčení buď prezenčně nebo absenčně. Funguje tu také starý dobrý osvědčený systém vypůjčování pomocí vyplněných žádank. Požadavky zadané do desáté dopolední hodiny daného dne jsou vyřizovány po čtrnácté hodině. Po desáté hodině se zájemce ke knihám dostane až následující den. Je možné si pochopitelně knihy i samostatně vyhledat v přehledně označených policích s finskými i anglickými popiskami. V tomto případě si čtenář knihy může okamžitě odnést za pomoci knihovní služby, nebo může využít self-checku. Jde o jednoduchou, funkční a velmi účelnou techniku, při níž si čtenář pouze načte čárový kód vlastní průkazky, ten pak potvrdí zadáním svého příjmení. Poté je již nutno pouze načíst čárové kódy knih a celý proces potvrdit odesláním do databáze.

Výpůjčních period je hned několik a dělí se pochopitelně dle důležitosti daného tisku. Knihu je možné si půjčit na sedm dnů, dva týdny nebo dvacet osm dnů, využít lze také tzv. „noční“ nebo „víkendové čtení“. V případě, že „vaše“ kniha nebyla nikým rezervována, je možno si její dočasné vlastnictví pomocí osobní intervence či počítače prodloužovat a to v podstatě donekonečna. Po vypršení výpůjční lhůty si ale knihu zpětně prodloužit nelze. O vypršení této lhůty je čtenář upozorněn mailem do soukromé univerzitní schránky.

Poplatky za nedodržení, pozdní vrácení či ztrátu knihy jsou poměrně vysoké. Sedm dnů po vypršení výpůjční lhůty je možno knihu vrátit „beztrestně“. Po té ale nastupují sankce: jedna kniha je pokutována 7 eury plus 1 euro za každý započatý den. Nejvyšší taxa je 17 euro. Po třiceti osmi dnech se pak dle počtu titulů platí 25, 33 nebo 42 euro. Za ztrátu knihy je vybírána jednotná taxa 45 euro. Knihu je také možné nahradit novým výtiskem.

Studovny fungují ve všech knihovnách a jejich otevírací doba se kryje s otevírací dobou celé knihovny. Lze zde také využít možnost kopírování i skenování. Všechny knihovny jsou vybaveny počítači s přístupem na internet. Na rozdíl od univerzitních počítačových pracoven, se lze na tyto počítače připojit bez zadávání osobního hesla. Může je tedy využít kdokoliv, ne pouze student či zaměstnanec univerzity.

Poněkud nezvyklé je používání pořadových lístečků v knihovnách. Kdokoliv, kdo vrací, půjčuje si knihy či se pouze informuje o čemkoliv, je povinen si nejprve utrhnout lísteček s pořadovým číslem a postavit se do imaginární „fronty“. A to i v případě, že před ním u knihovních pultů nikdo není.

Jazykové vybavení pracovníků knihovny (jakož i studentů a pedagogů) je v oblasti angličtiny více než uspokojivé. Finové navíc přesně znají rozsah svých pracovních pravomocí i povinností, proto není problém se kohokoliv na cokoliv zeptat.

Stejně tak i zastoupení jazyků, ve kterých si lze půjčovat knihy, je velmi pestré. Mimo jiné se Univerzitní knihovna v Oulu pyšní přes 520 výtisků finského národního eposu Kalevala, z nichž jeden překlad z počátku 80. let je český a jeden z druhé půle 80. let slovenský.